Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillhandahållande av digitala tjänster och lag om ändring av lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillhandahållande av digitala tjänster och lag om ändring av lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (RP 60/2018 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Marietta Keravuori-Rusanen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Olli-Pekka Rissanen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Tomi Voutilainen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Mikael Åkermarck, kommunikationsministeriet
- ledande expert Maaria Toikka, Trafiksäkerhetsverket
- generalsekreterare Merja Heikkonen, Riksomfattande handikapprådet
- biträde Tuula Tuominen, Riksomfattande handikapprådet
- direktör Sami Älli, Förbundet Utvecklingsstörning rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Diskrimineringsombudsmannens byrå
- Befolkningsregistercentralen
- Trafikverket
- Kommunikationsverket
- Posti Group Abp
- Finlands Kommunförbund
- Telia Finland Oyj
- Finlands näringsliv rf
- Invalidförbundet rf
- Finska Hörselförbundet rf
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

- Handikappforum rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet välkomnar propositionen som avser att förbättra möjligheterna för grupper med särskilda behov att använda digitala tjänster inom offentlig sektor. På så sätt blir medborgarna mer jämlika och det blir lättare för grupper med särskilda behov att delta i samhällelig verksamhet. Propositionen avser också att förbättra kvaliteten och informationssäkerheten i digitala tjänster. Med digitala tjänster avses webbplatser och mobilapplikationer samt funktioner i anslutning till dem.

Utskottet anser det vara mycket bra att lagförslaget enligt vissa sakkunnigyttranden kan ha den effekten att helt nya användargrupper kan dra nytta av de digitala tjänsterna, exempelvis personer med sensoriska och fysiska funktionsnedsättningar. Ett stort plus är att propositionen understryker betydelsen av att innehållet är lätt förståeligt och att lättlästa texter är av stor betydelse. Tjänster med lättläst språk är ofta lätta och enkla att använda för alla användargrupper.

Tillgängligheten är ett mångbottnat behov som enklast kan tillgodoses så länge de digitala tjänsterna är under utveckling. Utskottet understryker särskilt vikten av att satsa på tillgänglighetsanpassning och lätt tillgängliga tjänster redan när de planeras.

Nationellt utvidgat tillämpningsområde

Utöver anpassning till kraven i tillgänglighetsdirektivet föreslår regeringen också nationella utvidgningar av tillämpningsområdet. Det betyder att tillgänglighetskraven också ska gälla en del viktiga digitala tjänster som tillhandahålls allmänheten, exempelvis sektorerna vatten, energi, transporter, finansiella tjänster och posttjänster. Vidare påpekar utskottet att de nationella vägvalen i vissa fall kan variera mycket mellan EU-staterna.

En del av de sakkunniga var kritiskt inställda till utvidgningen av tillämpningsområdet och ifrågasatte hur tydligt tillämpningsområdet i själva verket är. Dessutom framhölls det att tillgänglighetskraven inte är tillräckligt tydligt framställda till alla delar i propositionen. Utskottet påpekar att innebörden av kraven i allt väsentligt läggs fast och specificeras via genomförandebeslut från kommissionen. Vad beträffar kraven på aktörerna understryker utskottet emellertid att tillsynsmyndigheten spelar en viktig roll i att styra och vägleda aktörerna för att det inte ska råda någon oklarhet om vad kraven innebär.

Elektronisk identifiering. I ett flertal andra betänkanden och utlåtanden har utskottet understrukit behovet av att bättre tillgänglighetsanpassa digitala tjänster. Elektronisk identifiering spelar en framträdande roll för många tjänster av stor relevans för många människor och tillgängligheten måste därför förbättras också för elektronisk identifiering. Följaktligen är det befogat att tillgänglighetskraven utsträcks också till de identifieringstjänster som tillhandahålls av de leverantörer av tjänster med stark autentisering som är införda i det register som avses i 12 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009). För att undvika tolkningsproblem föreslår utskottet att förvaltningsutskottet i sitt betänkande lyfter fram den mycket viktiga gränsdragning som ingår i motiven till 3 § 1 mom. 4 punkten i lagförslag 1, nämligen att tillgänglighetskraven

ska tillämpas på digitala tjänster för identifiering och att tillämpningsområdet således inte ska inbegripa identifieringsverktyg, utan innehållet på webbsidor eller i mobilapplikationer vid identifieringstransaktioner.

Med avseende på att tjänsterna ska vara lätt tillgängliga och följa reglerna för skydd av privatlivet är det både motiverat och bra att 6 § i lagförslag 1 innehåller kriterier för när myndigheterna överlag får kräva att användarna identifierar sig elektroniskt i digitala tjänster.

Dessutom noterar utskottet att förslaget till direktiv om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (COM(2015) 615 final) sannolikt har till följd att tillgänglighetskrav kommer att införas i större skala inom privat sektor och eventuellt också för identifieringsverktygen för elektronisk identifiering.

Samhällsomfattande posttjänster och rundradioverksamhet. Samhällsomfattande posttjänster för alla är en viktig och angelägen serviceform, framhåller utskottet. Därför är det befogat att utsträcka tillämpningsområdet för tillgänglighetsbestämmelserna till posttjänsterna.

Det är lämpligt att digitala tjänster för publik rundradioverksamhet är undantagna tillämpningsområdet eftersom det finns särbestämmelser om hänsyn till grupper med särskilda behov i dessa fall.

Tillgång till identifieringsverktyg

Redan tidigare har utskottet ansett tjänster för elektronisk identifiering vara en sorts basal service i informationssamhället och framhållit vikten av att aktivt söka lösningar på den ojämlika tillgången till identifieringsverktyg i syfte att garantera jämlik tillgång och motarbeta social utestängning. Enligt vissa uppgifter har läget förbättrats. Trots det vill utskottet lyfta fram en fråga som inte ingår i behandlingen av denna proposition, nämligen att det fortfarande är nödvändigt att finna lösningar på tillgänglighetsproblemen för de grupper som har problem med identifieringsverktygen av ekonomiska, sociala eller andra skäl.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande KoUU 33/2018 rd

Helsingfors 25.10.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Markku Pakkanen cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Mia Laiho saml
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd (delvis)
medlem Katja Taimela sd
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Kauko Juhantalo cent.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.